

Sygn. akt X GC 1188/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 r. r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział X Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Joanna Stelmasik
Protokolant:	Sekretarz sądowy Paula Nowosielecka

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2018 r.

na rozprawie

w sprawie z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w J.

przeciwko (...) Medyczny w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) w S. na rzecz powódki (...) spółki akcyjnej z siedzibą w J. kwotę 72 112,15 zł (siedemdziesiąt dwa tysiące sto dwanaście złotych 15/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 czerwca 2015r.

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9 743 zł (dziewięć tysięcy siedemset czterdzieści trzy złote) tytułem kosztów procesu.

III. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 583,39 zł (pięćset osiemdziesiąt trzy złote 39/100) tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa świadka.

Sygn. akt X GC 1188/17

UZASADNIENIE

Dnia 13 stycznia 2017 roku do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze powód (...) spółka akcyjna w J. wniosła przeciwko (...) Uniwersytetowi Medycznemu w S. pozew o zapłatę kwoty 72 112,15 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od wskazanych kwot, a także złożyła wniosek o zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że (...) Medyczny w S. był inwestorem zadania pod nazwą „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap”. Generalnym wykonawcą zadania było (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W., które zawarło z (...) spółką akcyjną w J. umowę na kompleksowe wykonanie instalacji elektrycznych i słaboprądowych na zadaniami pod nazwą „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap”. Następnie strony dokonały zmiany zapisów umowy dotyczących jej przedmiotu i wynagrodzenia. Zgodnie z umową, tytułem zabezpieczenia roszczeń za nienależyte wykonanie przedmiotu umowy, (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W. zatrzymała 5%

wynagrodzenia ryczałtowego brutto - 70% kaucji gwarancyjnej miało zostać zwróconej w ciągu 30 dni od daty bezusterkowego odbioru końcowego robót, a 30% po upływie okresu gwarancji i rękojmi, który wynosił 36 miesięcy od dnia następnego po bezusterkowym protokolarnym odbiorze końcowym zadania inwestycyjnego przez inwestora. Kwota 168 261,68 złotych stanowiąca 70% kwoty zatrzymanej tytułem kaucji gwarancyjnej z każdej faktury została uregulowana w dwóch transzach, to jest w dniu 13 listopada 2012 roku (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W. wpłaciła kwotę 68 261,68 złotych, zaś w dniu 15 listopada 2012 roku kwotę 100 000,00 złotych. Niniejszym pozwem powódka domaga się zapłaty 30% kwoty zatrzymanej z faktur tytułem kaucji gwarancyjnej w łącznej wysokości 72 112,15 złotych. W związku z tym, iż ogłoszono upadłość (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) spółki akcyjnej we W., powódka domaga się zapłaty wskazanej kwoty od pozwanego, w oparciu o art. 647¹ § 5 k.c. Powódka wskazała, że w przedmiotowej sprawie pozwany nie zgłosił na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń co do wykonywania przez powódkę kompletnych instalacji elektrycznych i słaboprądowych na przedmiotowym zadaniu. Mimo wezwań do zapłaty pozwany nie uregulował należności.

Dnia 13 lutego 2017 roku Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodnie z żądaniem powódki (V GNc 82/17).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, a także złożyła wniosek o zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. Na wstępie zgłosiła zarzut niewłaściwości miejscowej. W dalszej kolejności zaprzeczyła, by (...) spółka akcyjna została skutecznie zgłoszona pozwanemu jako podwykonawca, wskazując, iż (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna przedłożyła umowę zawartą z powódką, a nie projekt umowy, co nie spełnia umownych wymogów przedłożenia projektu umowy przed jej zawarciem, a nie po fakcie. Nadto, (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna nigdy nie uzyskała zgody na realizację umowy przez podwykonawcę od pozwanego, bowiem L. Ś. nie był uprawniony do składania oświadczeń i wyrażania woli w imieniu i na rzecz pozwanej. W dalszej kolejności wskazała, że roszczenie dochodzone przez powódkę nie stanowi wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane, a jest quasi roszczeniem o zwrot kaucji gwarancyjnej i nie podlega dyspozycji art. 647¹ § 5 k.c. Pozwana wskazała także, że powódka nienależycie wykonała prace, wobec zasadnym jest zatrzymanie kaucji gwarancyjnej.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

W replice strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko w sprawie i wskazała, że zgoda inwestora może zostać wyrażona przez każde zachowanie, które ujawnia ją w sposób dostateczny, w tym ustnie. Dalej zauważyła, że nawet więc gdyby inwestor nie otrzymał od generalnego wykonawcy projektu umowy z podwykonawcą, czemu zaprzeczyła, to i tak w niniejszej sprawie zgoda inwestora została wyrażona w sposób dorozumiany. Jeśli zaś chodzi o charakter prawny zatrzymania 5% wartości z każdej wystawionej faktury VAT, to powódka wskazała, że w sprawie należy badać przede wszystkim zgodny zamiar stron i cel umowy, a zgodnie z nimi dochodzona kwota stanowi de facto część należnego powódcie wynagrodzenia.

Sąd ustalił następujący stand faktyczny:

Dnia 5 maja 2010 roku P. Akademia Medyczna w S. (obecnie (...) Medyczny w S.) zawarła z (...) Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną we W. umowę, której przedmiotem było wykonanie robót budowlanych pod nazwą: „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap”. Termin wykonania umowy określono na dzień 31 grudnia 2011 roku (§6 umowy), zaś wynagrodzenie ryczałtowe na kwotę 26 097 020 złotych (§9 umowy). Strony ustaliły, że do zawarcia umowy przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą wymagana jest zgoda zamawiającego. Jeżeli zamawiający, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (§4 ust. 4 umowy).

Dnia 5 stycznia 2011 roku strony zawarły aneks, w którym podwyższono wynagrodzenie do kwoty 26 232 805,11 złotych. W dniu 21 grudnia 2011 roku strony zawarły aneks do umowy, w którym termin wykonania umowy przesunięto na dzień 31 marca 2012 roku (§1 umowy).

Dowód:

-umowa, k. 214-220;

-aneksy, k. 221-222.

Pismem z dnia 21 lipca 2010 roku (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W. zgłosiła (...) spółkę akcyjną na roboty wszystkich instalacji elektrycznych objętych zakresem umownym pomiędzy Generalnym Wykonawcą, a Zamawiającym. (...) Medyczny w S. nie wyraził sprzeciwu co do podwykonawcy.

Dowód:

-zgłoszenie podwykonawcy, k. 225;

-zeznania L. Ś., k. 310-311;

-zeznania M. M. (1), k. 311-312;

-zeznania Z. K., k. 337-338;

-zeznania M. M. (2), k. 339-341.

Dnia 2 sierpnia 2010 roku (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W. zawarła z (...) spółką akcyjną w J. umowę, której przedmiotem było wykonanie na zadaniu „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap” kompletnych instalacji elektrycznych i słaboprądowych (§1 umowy). Strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe, wg wybranej opcji (3 999 642 z netto dla opcji I i 3 569 359 zł netto dla opcji II). W celu zabezpieczenia roszczeń zamawiającego z tytułu nienależytego wykonania przedmiotu umowy, 5% wynagrodzenia ryczałtowego brutto miało zostać zatrzymane przez zamawiającego tytułem kaucji gwarancyjnej, która miał zostać zwolniona w terminach określonych w §4 ust. 8 (§3 ust. 2 umowy). Zwrot kaucji miał nastąpić w następujący sposób: 70% w ciągu 30 dni od daty bezusterkowego odbioru końcowego zadania inwestycyjnego przez inwestora i 30% w ciągu 30 dni po opływie okresu gwarancji i rękojmi (§4 ust. 8 umowy).

Dnia 30 grudnia 2010 roku strony zawarły aneks, w którym wskazano, że wykonawcy będzie przysługiwać wynagrodzenie ryczałtowe według ostatecznie wybranej opcji, w kwocie 3 821 632 złotych netto (4 662 391,04 zł brutto), przy zastosowaniu wskazanych zamienników w stosunku do projektu wykonawczego. Dnia 29 czerwca 2011 roku strony zawarły kolejny aneks, w którym zwiększono zakres prac i podwyższono wynagrodzenie ryczałtowe należne wykonawcy do kwoty 3 916 760,20 złotych netto. Dnia 2 sierpnia 2010 roku strony zawarły kolejny aneks, w którym ponownie zwiększono zakres prac i podwyższono wynagrodzenie ryczałtowe wykonawcy do kwoty 3 920 810,18 złotych netto, ustalając termin zakończenia realizacji przedmiotu umowy do dnia 28 lutego 2012 roku (całość instalacji) i do dnia 15 marca 2012 roku (zakończenie białego montażu/wyposażenia).

Dowód:

-umowa z dnia 2 sierpnia 2010 roku wraz z załącznikami, k. 49-61;

-aneksy, k. 62-64.

Podczas wykonywania prac, raz w tygodniu, odbywały się cykliczne narady. W naradach uczestniczyli, przedstawiciele zamawiającego, inspektorzy budowlani, sanitarni, elektryczni, a także kierownicy robót branżowych - elektrycznych (ze strony spółki (...): H. K., a później M. M.) w naradach często uczestniczył kanclerz (...) w S..

W ich trakcie omawiane były bieżące prace wykonawcze, a także planowano prace, które miały nastąpić w najbliższym czasie na ternie budowy. W dziennikach budowy dokonywane były wpisy dokumentujące wszystkie najważniejsze zdarzenia. W dzienniku budowy – tom V i VI wpisów dokonywali przedstawiciele powodowej spółki dokumentując wykonanie poszczególnych etapów prac elektrycznych (wpisy H. K., a po jego śmierci wpisy M. M. (2)). Często obok podpisów pracowników spółki (...) umieszczana była też pieczętaka z nazwą powodowej spółki.

Dowód:

-zeznania M. M. (1), k. 311-312;

-zeznania J. G., k. 335-336;

-dzienniki budowy, k. 348-349.

(...) spółka akcyjna w J. wykonywała zleczone roboty elektryczne. Tytułem wykonanych prac, (...) spółka akcyjna w J. wystawiła (...) Przedsiębiorstwu Budownictwa (...) spółce akcyjnej we W. faktury VAT: nr (...) na kwotę 262 300,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 929 640,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 170 800,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 146 400,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 335 500,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 209 100,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 153 750,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 282 900,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 375 150,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 461 250,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 184 500 złotych brutto, nr (...) na kwotę 246 000,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 184 500,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 184 500,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 270 600,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 89 790,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 49 200,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 184 500,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 12 300,00 złotych brutto, nr (...) na kwotę 74 796,52 złotych brutto, nr (...) na kwotę 34 160 złotych brutto.

Tytułem zapłaty za wystawione faktury VAT, (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna we W. dokonywało (...) spółce akcyjnej w J. wpłat kwot. Po wzajemnej kompensacji wierzytelności, do zapłaty, tytułem 30% z zatrzymanej kaucji gwarancyjnej wynoszącej 5% wynagrodzenia ryczałtowego brutto, pozostały następujące kwoty: z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 3934,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 13 /XI/944,60 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2562,00 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2196,00 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 5032,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 3136,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2306,25 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 5627,25 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 6918,75 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2767,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 3690,00 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2767,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2767,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 4059,00 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 1346,85 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 738,00 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 2767,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 184,50 zł, z tytułu faktury VAT nr (...) kwota 1121,95 zł.

Dowód:

-niesporne, a nadto protokoły odbioru robót, k. 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 87, 90, 92, 97, 100, 103, 106, 108, 111;

-faktury VAT, k. 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 86, 89, 91, 94, 96, 99, 102, 105, 107,110.

-potwierdzenia wpłat, 112-113, 117-119, 122-123,125, 127, 130, 132, 134, 135, 137-139, 142-144,147-148,151-153, 156-157, 159-160,163-164, 166-167, 169, 171-173, 175, 177-178;

-faktury VAT wraz z oświadczeniami o potrąceniu, k. 114-115, 120-121, 124, 126, 128-129, 131, 133, 136, 140-141, 145-146, 149-150, 154-155, 158, 161-162, 165, 168, 170, 174, 176, 179.

Dnia 14 kwietnia 2012 roku odbył się końcowy odbiór robót pod nazwą „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap”. Stwierdzono usterki wymienione w załączniku do protokołu i zalecono ich usunięcie do dnia 15 czerwca 2012 roku. Protokół został podpisany przez Z. K., L. Ś., J. L. (jako przedstawicieli PUM), J. G. (przedstawiciela (...)), M. M. (1) (przedstawiciela E.) oraz W. B. (przedstawiciela (...)). Okres gwarancyjny robót określono ustalono od dnia 2 kwietnia 2012 roku do dnia 31 marca 2015 roku. Wszystkie usterki zostały usunięte w zakreślonym terminie.

Dowód:

-protokół, k. 180;

-potwierdzenia usunięcia usterek, k. 181-183;

-zeznania M. P., k. 312-313;

-zeznania M. M. (2), k. 339-341.

(...) spółka akcyjna zapewniała (...) Medyczny, że (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna nie ma w stosunku do niej żadnych zaległości płatniczych.

Dowód:

-oświadczenia, k. 227-230.

W 2014r firma (...) dokonywała audytu zainstalowanego systemu bezpieczeństwa (...) na terenie PUM. W 2015r na terenie PUM wykonywane były prace związane z podłączeniem i rozbudową systemu kontroli dostępu do oprogramowania dostarczonego w ramach V etapu prac. Prace wykonywała firma (...) s.a.. Także w 2015r firma (...) w ramach obsługi konserwacyjnej szpitala wykonała roboty poprawkowe, elektryczne i budowlane w budynku Centrum (...) w S. przy ul. (...). Prace dotyczyły sprężarkowni, pomp próżniowych, a w ramach robót elektrycznych napraw gniazd elektrycznych, lamp, modułów , obwodów elektrycznych

Dowód:

- raport z audytu k.231-235

- wezwania do zapłaty, informacje o wypłacie kaucji, notatka, pismo E., umowa z dnia

11.02.2015r, protokół odbioru, faktura k.236-261

- pisma (...), PUM dot. zgłoszonych usterek, ogłoszenie dot.zgłaszania ofert,

prot. Pomiaru , zlecenie , protokół odbioru, k. 262-271

-faktura VAT, k. 272.

-zeznania W. K., k. 313-314

W dniu 12 czerwca 2014r Sąd Rejonowy dla Wrocławia fabrycznej we Wrocławiu ogłosił upadłość (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) spółki akcyjnej .

Bezsporne.

Pismem z dnia 27 kwietnia 2015 roku (...) spółka akcyjna wezwała (...) Medyczny do zapłaty kwoty 72 112,15 złotych tytułem części zatrzymanych należności. Wezwanie zostało odebrane w dniu 29 kwietnia 2012 roku. W odpowiedzi z dnia 8 maja 2015 roku (...) Medyczny wskazał, że żądanie zapłaty kwoty 72 112,15 złotych nie jest roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane, a roszczeniem o zwrot zabezpieczenia należytego wykonania umowy, co powoduje, iż roszczenie nie podlega dyspozycji art. 647¹ § 1 k.c. Pismem z dnia 5 sierpnia 2015 roku powódka ponownie wezwała pozwanego do zapłaty wyżej wymienionej kwoty.

Dowód:

-wezwanie do zapłaty, k. 187-188;

-potwierdzenie odbioru, k. 189;

-odpowiedź, k. 191;

-wezwanie do zapłaty, k. 192-194.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu.

Powódka (...) spółka akcyjna z siedzibą w J. domagała się zapłaty od pozwanego (...) w S. kwoty 72 112,15 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od wskazanych kwot. Odpowiedzialności inwestora, którym był pozwany, powódka upatrywała w treści art. 647¹ § 5 k.c.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na zmianę dokonaną ustawą nowelizacyjną z dnia 7 kwietnia 2017 roku, która dokonała nowelizacji rzezonego przepisu. Zmiana weszła w życie w dniu 1 czerwca 2017 roku, jednak zgodnie z treścią art. 12 ustawy nowelizującej, do umów o roboty budowlane zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę na podstawie takich umów stosuje się art. 647¹ k.c. w brzmieniu dotychczasowym. W niniejszej sprawie znajdują więc zatasowanie przepisy w brzemieniu sprzed nowelizacji. Na marginesie wskazać można, że obecnie podstawą odpowiedzialności pozwanego byłby art. 647¹ § 1 k.c. Zmiana ta jednak nie ma większego znaczenia, bowiem zarówno ust. 1 k.c., jak i ust. 5 art. 647¹ k.c. nakłada solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę zarówno na wykonawcę, który z nim zwiierał umowę o podwykonawstwo jak i inwestora.

Strona powodowa wskazała, że jako podwykonawca zawarła z Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną umowę, której przedmiotem było wykonanie na zadaniu „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap” kompletnych instalacji elektrycznych i słaboprądowych. Należy wyjaśnić, że Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna była była generalnym wykonawcą wyżej wymienionego zadania, zaś inwestorem był (...) Medyczny (wcześniej P. Akademia Medyczna). Pozwana wnosząc o oddalenie powództwa kwestionowała zasadę swojej odpowiedzialności, wskazując, iż roszczenie wywiedzione z art. 647¹ § 5 k.c. nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na brak zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą, co jest w ogóle warunkiem przypisania odpowiedzialności, a w dalszej kolejności wskazała, że dyspozycją wskazanego przepisu objęte jest wynagrodzenie za wykonane roboty, a nie zapłata kaucji. Strona pozwana wskazała także, że wykonane przez powódkę prace miały liczne wady, wobec czego zasadnym było zatrzymanie kaucji gwarancyjnej.

Przede wszystkim oceny wymagało ustalenie, czy słusznie powód za podstawę prawną swego żądania przyjął treść normy art. 647¹ § 5 k.c. W myśl tego przepisu zawierający umowę z podwykonawcą (Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) spółka akcyjna) oraz inwestor ((...) Medyczny w S.) ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Strona pozwana nie kwestionowała, że powódka (...) spółka akcyjna w wykonywała roboty mogące być kwalifikowane jako roboty budowlane.

Tytułem uzupełnienia należy powtórzyć za komentarzem do art. 647¹ kodeksu cywilnego (A. Grzywacz, Komentarz do ustawy z dnia 14 lutego 2003 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw), iż termin „roboty budowlane” należy rozumieć szeroko, czyli nie muszą one prowadzić do oddania obiektu przez jednego konkretnego wykonawcę, jeśli nie jest on generalnym wykonawcą, ale mają w sumie prowadzić do oddania obiektu inwestorowi. Pogląd taki komentator wysnuwa z interpretacji przepisu § 2 i 5 cytowanego przepisu, zauważając ponadto, że wyłączenie spod tego reżimu części umów na tej podstawie, że nie kwalifikują się już jako umowy o roboty budowlane, ale jako umowy o dzieło, bo nie powodują same w sobie oddania obiektu, a jedynie zbliżają do tego celu, jest zupełnie nieracjonalne.

W ocenie Sądu przyjąć należy, że inwestor i generalny wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę, a także za inne roboty, które wykonał, jeżeli ich rezultat składał się na obiekt stanowiący przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach zawartej z inwestorem umowy o roboty budowlane.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy trzeba wskazać, że powódka w ramach umowy zawartej z Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną wykonała prace elektryczne, o czym świadczą protokoły odbioru wykonanych robót. Co istotne, należy też wskazać, że wykonywanie tych robót odbywało się w ramach całościowego przedsięwzięcia, zmierzającego do oddania inwestorowi obiektu, stanowiącego przedmiot inwestycji, w ramach zadania o nazwie „Rozbudowa Szpitala (...) – Centrum (...) w S. przy ul. (...) – roboty budowlane IV etap”. Należy więc uznać, iż prace wykonywane przez powódkę były częścią prac składających się na obiekt budowlany realizowany na rzecz inwestora przez generalnego wykonawcę i stanowiły część wyposażenia tego obiektu w całości. Należy więc uznać, że odpowiedzialność inwestora w niniejszej zostaje objęta ochroną wynikająca z art. 647¹ k.c.

W dalszej kolejności należało więc rozważyć, czy pozwany udzielił zgody na wykonywanie prac elektrycznych przez powódkę. Zgodnie bowiem z art. 647¹ § 2 k.c., do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą wymagana jest zgoda inwestora. Rzeczą powódki było wykazanie, że pozwany wyraził zgodę na zawarcie takiej umowy między nią, a Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną (art. 6 k.c.). Obowiązki temu powódka sprostała.

W judykaturze Sądu Najwyższego na tle tego przepisu ukształtował się w ostatnim czasie pogląd, że zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą może być wyrażona w dwojaki sposób - bierny (pasywny) oraz czynny (aktywny). Wyrażenie zgody w sposób bierny objawia się brakiem zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie. Przyjmuje się fikcję prawną, że inwestor zgodę wyraził. Ponieważ jednak w art. 647¹ k.c. chodzi o odpowiedzialność inwestora za cudzy dług, interes inwestora został zabezpieczony poprzez obowiązek przedstawienia mu stosownej dokumentacji. Przyjmując fikcję wyrażenia w sposób bierny zgody, ustawodawca zakłada, że inwestor zapoznał się, a w każdym razie mógł się zapoznać z tą dokumentacją i ma, bądź powinien posiadać, wiedzę o zakresie robót i wynagrodzeniu uzgodnionym w umowie z podwykonawcą. Drugi sposób wyrażenia zgody (czynny) może przybrać różną formę. Inwestor może wyrażać ją w sposób wyraźny pisemnie bądź ustnie, albo poprzez inne zachowanie, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.). Może zatem nastąpić to poprzez czynności faktyczne, w sposób dorozumiany, na przykład przez tolerowanie obecności podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie wykonanych przez niego robót, oraz dokonywanie podobnych czynności. Przepis art. 647¹ § 2 k.c. nie uzależnia odpowiedzialności inwestora od przedłożenia mu dokumentacji, jeśli wyraża w sposób czynny zgodę na udział podwykonawcy w realizacji inwestycji. Może on uzyskać wiedzę o umowie pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą z dowolnego źródła, zarówno przed jej zawarciem, jak i później. Ustawodawca zakłada,

że jeżeli inwestor zgodę w sposób czynny wyraża, to wie co robi i nie jest już potrzebny żaden mechanizm obronny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 roku, sygn. akt III CSK 152/10).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszego procesu, należy wskazać, iż nie ulega wątpliwości, że inwestor wyraził zgodę na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą w sposób aktywny (czynny). Świadczy o tym przede wszystkim treść pisma z dnia 21 lipca 2010, na którym przedstawiciel inwestora ówczesnej (...) Akademii Medycznej w S. (wskazany w umowie nr (...)) L. Ś., własnoręcznym podpisem zaakceptował podwykonawcę (...) spółkę akcyjną.

Powyższe potwierdzają zeznania świadków. Niemal wszyscy przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że inwestor rzeczoną zgodę wyraził: wspomniany wyżej L. Ś. potwierdził, że powódka była zgłoszona pozwanemu jako podwykonawca i mało prawdopodobne jest, by kanclerz (...) nie miał o tym wiedzy. Świadek M. M. (1) zeznał z kolei, że raz w tygodniu odbywały się cykliczne narady podczas, których uczestniczył także kanclerz, co potwierdził świadek J. G. (przedstawiciel spółki (...)). W ich trakcie omawiane były bieżące prace wykonawcze, więc trudno uznać, by pozwany nie wiedział, że powódka wykonuje przedmiotowe prace elektryczne. Z kolei świadek Z. K. (przedstawiciel PUM) zeznał, że kanclerz wiedział o tym, że powódka jest podwykonawcą. Z. K. potwierdził, że nawet jeśli kanclerz nie uczestniczył w naradach budowlanych, to zawsze otrzymywał kopię z takiej narady. Tym samym miał wiedzę o pracach wykonywanych przez powódkę.

Świadek M. M. (2) (przedstawiciel powódki) opisał całą sekwencję czynności jaka została wykonana, których efektem było zgłoszenie inwestorowi powódki jako podwykonawcy rzeczonych robót budowlanych. Nadto, świadek wskazał, że inwestor musiał zweryfikować i zaakceptować całość dokumentacji.

Także świadek L. Ś. potwierdził, że umowa łącząca powódkę ze spółką (...) przedstawiona została Kanclerzowi. Ponadto zgoda inwestora warunkowała podjęcie prac przez podwykonawcę.

Bezsporne było też, że PUM nie zgłosił sprzeciwu wobec podwykonawcy prac elektrycznych – spółkę (...).

Kolejnego argumentu, że (...) Medyczny w S. wiedział o tym, że (...) spółka akcyjna jest podwykonawcą dostarczając oświadczenia o niezaleganiu z płatnościami przez upadłego generalnego wykonawcy wobec podwykonawcy. Powyższe oznacza, że inwestor doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że powódka jest podwykonawcą, a także liczył się ze swoją ewentualną odpowiedzialnością za zapłatę wynagrodzenia, bowiem żądał przedstawienia stosownych dokumentów, zapewne w celu uzyskania zapewnienia, że wszystkie płatności są dokonywane na bieżąco.

Wreszcie, o tym, że inwestor wiedział, że powódka jest podwykonawcą, świadczą liczne wpisy w dziennikach budowy, których dokonywali przedstawiciele powoda. Początkowo wpisy te umieszczał kierownik robót elektrycznych z ramienia powódki – H. K.. Wpis tej osoby znajduje się na stronie pierwszej Dz. (...) nr 112 tom V ze wskazaniem funkcji oraz przy podpisie umieszczona została pieczęć z nazwą powodowej spółki. Ponadto odpowiednie wpisy znajdują się pod datami: 23,25 sierpnia 2010r, 3,14,17,24 września 2010r. W kolejnym tomie dziennika budowy wpisy znajdują się pod datą 21 kwietnia 2011r, 11 sierpnia 2011, 18 czerwca 2012 . Po śmierci H. K. wpisów w dzienniku budowy z ramienia spółki (...) dokonywał M. M. (2): 14 marca, 21, 29 sierpnia 2012, 19 marca 2013r.

Powyższe okoliczności (zgłoszenie powódki jako podwykonawcy i brak sprzeciwu inwestora, wpisy w Dziennikach Budowy, udział w naradach, podpis przedstawiciela E. na protokole końcowym) świadczą o tym, że strona pozwana wiedziała o wykonywaniu prac elektrycznych przez powodową spółkę, a nawet wyraziła zgodę w sposób czynny. Bezsporne jest, że wiedzę taką posiadał też przedstawiciel pozwanej - kanclerz PUM.

Przyjmując, że inwestor wyraził zgodę na wykonywanie prac elektrycznych przez powódkę, należało odnieść się do kolejnego zarzutu pozwanego, mianowicie, że dyspozycją (...) k.c. objęte jest zapłata wynagrodzenia za wykonane prace, a nie zwrot kaucji gwarancyjnej.

Nie ulega wątpliwości, że w umowie zawartej między (...) Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną, a (...) spółką akcyjną umowy, posłużono się terminem „kaucja”. Tak zatrzymana „kaucja” miała zabezpieczać wszelkie roszczenia wykonawcy wobec podwykonawcy. I dalej, zwrot miał nastąpić w następujący sposób: 70% „kaucji gwarancyjnej” w ciągu 30 dni od daty bezusterkowego odbioru końcowego zadania inwestycyjnego, a 30% „kaucji gwarancyjnej” w ciągu 30 dni po upływie okresu gwarancji i rękojmi. Należy jednak zauważyć, że pomimo użycia terminu „kaucja”, to wykładnia językowa umowy wskazuje, że zatrzymana kwota jest w rzeczywistości częścią należnego powódce wynagrodzenia. Wskazano bowiem wyraźnie, iż mamy do czynienia z zatrzymaniem części należnego „**wynagrodzenia**”. Zatrzymane kwoty nie są osobnymi, niezależnymi od wynagrodzenia bytami, a jego częściami składowymi, które winny być zwrócone w ściśle określonym terminie. I tak też przecież się stało w stosunku do 70% z zatrzymanej kwoty będącej de facto częścią należnego wynagrodzenia. Należy zauważyć, że udzielenie zabezpieczenia należytego wykonania robót może nastąpić przez przyzwolenie zamawiającemu na niewypłacenie części wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 roku, sygn.. akt V CSK 204/10). Zdaniem Sądu, charakter prawny i kwalifikacja kwoty udzielonego zabezpieczenia, uwzględniając przy tym rzeczywistą wolę stron, każą przyjąć, iż w sprawie mamy do czynienia z częścią niewypłaconego wynagrodzenia należnego podwykonawcy.

Podkreślić przy tym należy, że zatrzymane wynagrodzenie nie było de facto kaucją gwarancyjną gdy nie doszło do przeniesienia własności środków pieniężnych przez powoda na spółkę (...), ponadto powódka nie wpłacała żadnej kwoty tytułem zabezpieczenia na rzecz zamawiającego w jedynie wyraziła zgodę na czasowe niewypłacenie jej części należnego wynagrodzenia oraz pokrycie przez inwestora ewentualnych roszczeń powstałych z tytułu nienależytego wykonania umowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 maja 2017r I ACa 1025/16 i uzasadnienie do wyroku).

Jeśli zaś chodzi o zarzut powódki dotyczący wadliwości wykonania przez powódkę prac, a w konsekwencji zasadności zatrzymania części należnego wynagrodzenia („kaucji”), to należy zauważyć, że zgodnie z art. 471 k.c., dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

W doktrynie prawniczej podkreśla się, że artykuł 471 k.c. reguluje odpowiedzialność odszkodowawczą dłużnika w sytuacji, gdy doszło do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu okoliczności, za które jest on odpowiedzialny. Przesłankami odpowiedzialności kontraktowej w ogólności są: niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, będące następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność; szkoda po stronie wierzyciela oraz związek przyczynowy między zdarzeniem w postaci niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania a szkodą. Artykuł 471 k.c. wprowadza wrzuszalne domniemanie, w myśl którego do niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania doszło na skutek okoliczności, za które dłużnik odpowiada. Oznacza to, że ustawa każe domniemywać, iż przyczyną niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, z którego wynika szkoda, jest zachowanie się dłużnika lub inna okoliczność, za którą ponosi on w danej sytuacji odpowiedzialność, np. działanie osoby trzeciej, przez którą wykonuje on swoje zobowiązanie.

Należy zauważyć, że pozwany nie wykazał, że w ogóle doszło do nienależytego wykonania zobowiązania przez powódkę (art. 6 k.c.). Przede wszystkim z protokołu końcowego odbioru robót i załączników wynika, wszelkie usterki zostały naprawione już w 2012 roku.

Z treści dokumentów załączonych do sprzeciwu nie wynika, że prace które wykonywała firma (...) były wynikiem nienależytego wykonania prac przez powódkę w ramach umowy będącej przedmiotem niniejszej sprawy. Co prawda na obiekcie były prowadzone określone prace naprawcze, w tym dotyczące też prac elektrycznych jednak jak zeznał świadek W. K., który je wykonywał, mogły być one spowodowane po prostu zwykłą eksploatacją urządzeń, tym bardziej, że od wykonania przedmiotowych robót upłynął znaczny okres czasu. W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał więc, że wskazywane usterki i prace naprawcze są wynikiem nieprawidłowo wykonanych przez powódkę prac elektrycznych, a jego twierdzenia w tym zakresie należy uznać za gołosłowne.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej przywołane okoliczności, Sąd uznał, że pozwana wyraziła zgodę na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą, a nadto charakter zatrzymanych kwot stanowił w rzeczywistości część należnego powódce wynagrodzenia, a nie kaucję gwarancyjną, dlatego orzekł jak w punkcie I wyroku.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd oparł się na zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji, których autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd uznał także za wiarygodne zeznania świadków oraz zeznania przedstawiała powódki.

Rozstrzygnięcie o kosztach znalazło oparcie w art. 98 k.p.c. (punkt II). Powódka poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 9743 zł, na które składają się: opłata sądowa w wysokości 3606 złotych, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5400 zł (§1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie w zw. z § 2 pkt 6) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), opłata skarbową za pełnomocnictwo w kwocie 17 zł.

Sąd uwzględnił także zgłoszony na rozprawie 1 lutego 2018r wniosek o zwrot kosztów dojazdu pełnomocnika powoda na 2 rozprawy i w związku z tym przyjął kwotę 720 zł. Wyliczając powyższą kwotę uwzględniono odległość z miejsca zamieszkania pełnomocnika do siedziby sądu (360 km w jedną stronę) oraz mnożąc otrzymany iloczyn przez szacunkową kwotę 0,50 zł za 1 km.

Zatem wobec uwzględnienia powództwa w całości należało stronę przegrywającą zobowiązać do zwrotu przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw.

W punkcie III Sąd nakazał ściągnąć od ozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 583,39 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa świadka J. G. wypłaconych tymczasowo z sum budżetowych, przyznanych postanowieniem i z dnia 15 lutego 2018 roku (art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).